

ITALSKÝ FAŠISMUS

Poválečná Itálie (1918-1922)

ÚLOHA 1: *Itálie se řadila mezi čtyři hlavní vítěze první světové války. Proč se Itálie zapojila do války? Co slibovala Itálii Londýnská smlouva z roku 1915? Jak úspěšná byla Itálie ve válce?*

poválečné problémy:

- velké ztráty a válečný dluh
- hospodářská krize
- nespokojenost s Versailleskou smlouvou
- rostoucí podpora komunistů
- politická nestabilita

ideální podmínky pro radikály, pokus o převrat

Benito Mussolini (1883-1945) a fašismus

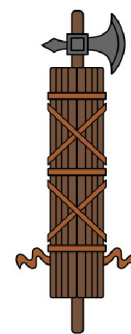
Benito Mussolini měl poněkud pestrou kariéru. Byl vyhozen ze základní školy, protože bodl spolužáka, sám se ale stal učitelem. Nebyl však schopen udržet kázeň v hodinách, a tak si kupoval žáky sladkostmi. Byl členem několika revolučních skupin a měl reputaci násilníka a nepředvídatelného člověka. Později pracoval jako úspěšný a oblíbený novinář píšící pro bulvární levicový plátek **Avanti**. Jako socialista odmítal válku, ale z neznámých důvodů změnil svůj názor a začal vydávat nacionalistické noviny **Il Popolo di Italia** podporující válku a vstoupil do armády.

Ve zmatku poválečných let pracoval v Miláně a zde roku **1919** založil **fašistické** hnutí.

Fašismus

Slovo fašismus je odvozeno od slova **Fascis** - symbolu moci ve starověkém Římě.

ÚLOHA 2: *Podívej se na obrázek ukazující fascis. Co symbolizuje?*

ÚLOHA 3: Přečtěte si následující úryvek z Mussoliniho *Le dottrina del Fascismo* (1941) a pokuste se identifikovat hlavní principy fašismu.

Stojíme v opozici k individualismu. Pro fašistický způsob života je nejpodstatnější zájem státu a na jedince je brán zřetel pouze pokud jeho zájmy odpovídají zájmu státu, který prosazuje uvědomění si jedinečnosti člověka v historii. Jsme proti liberalismu. ... Liberalismus popřel ve jménu jedince zájem státu. Fašismus obnovuje pozici státu jako formy, která vyjadřuje pravou podstatu jedince. Pokud má svoboda patřit k životu skutečných lidí a ne abstraktních figurín vyprodukovaných individualistickým liberalismem, pak fašismus je zde pro tuto opravdovou a jedinou svobodu, pro kterou stojí za to žít – svobodu státu a jedince v něm žijícího. Fašistická koncepce státu zahrnuje vše podstatné. Mimo ni nemůžou existovat žádné lidské, či duchovní hodnoty, bez ní nemají žádný význam. Správně chápán je fašismus všeobjímající a fašistický stát, jako syntéza a míra všech hodnot, vykládá, rozvíjí a dodává na kvalitě lidskému životu.

Hlavní principy fašismu:

- **Extrémní nacionalismus** – vše je podřízeno zájmu národa, soupeření mezi národy
- **Totalitní režim** – stát, kolektiv je důležitější než jednotlivec, stát má úplnou kontrolu nad životy obyvatel, nejen politickou, pokouší se o kontrolu myšlení, volnočasových aktivit ...
- **Jedna strana, jeden vůdce** – pouze silný a charismatický vůdce – **Il duce** – může zachránit národ
- **Hospodářská soběstačnost**
- **Militarismus a násilí** – glorifikace války, slogany typu: *‘Silnější je v právu’*, *‘Minuta ve válce má větší cenu než celý život v míru’*

Mussoliniho cesta k moci (1918-1922)

Poválečná Itálie, se všemi svými problémy byla ideální půdou pro radikální skupiny. Během tří let se vystříдалo pět slabých, nestabilních vlád neschopných krizi řešit.

Zejména v průmyslových oblastech severní Itálie, tvrdě postižených krizí, rychle rostla popularita a podpora **Socialistické strany**.

- Socialisté ovládali 26 z 69 provincií a 2000 magistrátů měst
- Přidali se ke komunistické **‘Třetí internacionále’**, spolupracovali s Moskvou
- Organizovali mnoho stávek a byli u nelegálních záborů půdy

Fašistická strana utvořila **úderné oddíly (černé košile)**, které napadaly socialisty. Severoitalská města ovládla vlna násilí.

- prosinec 1920 – květen 1921, 200 mrtvých, 800 raněných
- během dvou let bylo zabito 3 000 socialistů a 300 fašistů
- vláda nezasáhla

1921 fašisté získali 5% (35 poslanců), odmítli ale spolupráci s liberální vládou

léto 1922 – socialisté uspořádali **generální stávkou** na protest proti fašistickému násilí. Vláda stávkou ignorovala a Mussolinimu a jeho oddílům se ji podařilo brzy zlomit.

léto 1922 – není žádný zájemce o křeslo premiéra

28. – 30. říjen **Pochod na Řím** – fašisté se pokusili o násilný převrat, ale:

- 29. října král Viktor Emanuel pozval Mussoliniho do Říma (přijel vlakem, v obleku) a jmenoval ho premiérem
- 30. října – fašistickým oddílům bylo dovoleno pochodovat římskými ulicemi

ÚLOHA 4: *Proč Pochod na Řím nezastavila Italská armáda? Proč král neposlal jemu loajální armádu, aby rozehnala 20 000 nedisciplinovaných, špatně vyzbrojených fašistů?*

Upevnění moci

Mussolini byl jmenován premiérem široké koalice fašistů, katolíků, pravicových stran, ale dokonce i sociálních demokratů.

- 16. listopadu 1922 **hlasování o důvěře** Mussoliniho vládě – 306 poslanců pro, 116 proti
- 25. Listopadu 1922 Mussoliniho vláda obdržela pro prosazení reforem a obnovu pořádku mimořádnou pravomoc vládnout pomocí **dekretů** (bez schvalování zákonů).
- leden 1923 fašisté dosadili své lidi na veškeré důležité posty: v policii, místní samosprávě a státní správě s pomocí polovojenské organizace **MUSN** (Dobrovolnickou milicí národní bezpečnosti)
- listopad 1923 **Acerbské zákony**: strana, která ve volbách získá alespoň 25% hlasů obdrží automaticky 2/3 křesel v parlamentu. To jí pomůže prosadit nutné reformy.
- duben 1924, **volby** – fašisté získali 375 z 511 křesel v parlamentu
- fašisté zavádí totalitní režim
 - zavedení cenzury
 - změna volebního systému
 - premiér je zodpovědný pouze králi, ne parlamentu
- 31. ledna 1926 zákony vydávány formou **dekretů, parlament** se stal nepotřebným

Fašismus a katolická církev

1929 Lateránské dohody =

Konkordát – Křesťanství potvrzeno jako státní náboženství, výuka náboženství se stala povinnou na všech školách.

Vzdělávání

Plně pod kontrolou fašistů, cenzura, manipulování historie (Italské učebnice tvrdily, že Itálie zachránila v první světové válce Británii a USA před jasnou porážkou).

Mládežnické organizace:

- Balilla** (8-14)
- Avanguardisti (14-18)
- Fašistická strana (18+)

dospělí: **Dopolavoro** – organizace zastřešující veškeré kluby, společnosti, hudební skupiny – státní dozor nad způsoby trávení volného času.

ÚLOHA 5: *Z jakého důvodu se fašisté pokoušeli o dohled nad způsoby trávení volného času? Pokuste se napsat svou vlastní definici **totalitního režimu**.*

Hospodářství – Korporativní stát

Fašistické hospodářství by se dalo nejspíše popsat jako **státem ovládaný kapitalismus**. Mussolini se dostal k moci díky bohatým, musel tedy respektovat jejich zájmy. Jeho cílem bylo dosáhnout **soběstačnosti** Itálie. Zvolil pro to následující způsob:

Korporativní stát

Každé průmyslové odvětví bylo sdruženo do jedné korporace (např. automobilový průmysl). Celkem bylo 22 korporací (21 firem průmyslových, zemědělských a obchodních a jedna sdružující umělce)

Předsednictvo jednotlivých korporací se skládalo ze zástupců:

1 _____ 2 _____ 3 _____

1925 zákaz stávek.

Mussolini zavedl ‘**bitvy**’ na podporu reforem.

Veřejné práce hrály **velmi podstatnou roli**. Stavba elektrifikovaných tratí, dálnic....

Zahraniční politika – *„Chci, aby se Itálie stala slavnou, uznávanou a obávanou zemí.“*

1923 incident na Corfu

1924 Římský pakt, Itálie získala Fiume (Rijeku) od _____

1934 Římský protokol –

1925 **Lokarnské smlouvy** –

1935 Stresa plán

1935 **Habeš**

1936 občanská válka ve Španělsku

1936 **Osa Berlín-Řím**

ÚLOHA 6: *Jak vysvětlíte následující karikaturu?*

